

**Uchwała nr XXX/286/09
Rady Miejskiej w Czersku
z dnia 26 lutego 2009 r.**

w sprawie przyjęcia Programu Aktywności Lokalnej dla gminy Czersk na lata 2009 - 2013

Na podstawie art. 18 ust. 1 i art. 7 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. - Dz. U. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) oraz art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.)

**Rada Miejska
uchwała, co następuje:**

§ 1

Przyjąć Program Aktywności Lokalnej dla gminy Czersk na lata 2009 – 2013 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi.

§ 3

Uchwała podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń i wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący Rady


Ireneusz Bojanowski

Uzasadnienie:

W związku z funkcjonowaniem Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki istnieje możliwość pozyskiwania środków finansowych na różnego rodzaju działania. W ramach tego programu wsparciem zostaną objęte następujące obszary: zatrudnienie, edukacja, integracja społeczna, rozwój potencjału adaptacyjnego pracowników i przedsiębiorstw, a także zagadnienia związane z rozwojem zasobów ludzkich na terenach wiejskich, z budową sprawnej i partnerskiej administracji publicznej wszystkich szczebli oraz z promocją zdrowia. W ramach priorytetu VII PO KL (Promocja integracji społecznej), możliwa jest realizacja projektów systemowych przez ośrodki pomocy społecznej. Realizacja ta dotyczy: zapewnienia dostępu do zatrudnienia osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, wykluczonym oraz dyskryminowanym na rynku pracy, a także podwyższenia ich statusu zawodowego i społecznego, poprzez przygotowanie do wejścia na rynek pracy i integracji z rynkiem pracy. **Zgodnie z wytycznymi PO KL głównym narzędziem realizacji tego programu mają być kontrakty socjalne i programy aktywności lokalnej.**

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czersku realizuje program „Aktywizacja zawodowo - społeczna beneficjentów MGOPS w Czersku”. Marszałek Województwa Pomorskiego przyznał MGOPS w Czersku, w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, alokację na rok 2009 w kwocie **407 466,06 zł**. Przyjęcie do realizacji przez radę gminy programu aktywności lokalnej jest jednym z warunków pozyskania przez gminę ww. kwoty.

PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ DLA GMINY CZERSK NA LATA 2009 - 2013

I. WPROWADZENIE.

Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Czersk wskazuje na problemy związane z funkcjonowaniem społeczności lokalnych i grup społecznych oraz wyznacza kierunki działań w zakresie aktywizacji mieszkańców, mające na celu poprawę sytuacji w tym zakresie, określa mechanizmy wzmacniające efektywność zmian jak również stworzenie warunków dla rozwoju instytucji społeczeństwa obywatelskiego, wzmacnianiu spójności społecznej i terytorialnej na rzecz zrównoważonego rozwoju społecznego.

Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Czersk jest odpowiedzią na cel, jaki został nakreślony w Strategii Lizbońskiej dotyczący spójności społecznej i realizujący się w kształtowaniu nowego aktywnego państwa socjalnego. W tym wymiarze „konieczne staje się, więc inwestowanie w kapitał ludzki oraz kapitał społeczny, czyli inwestowanie w ludzi i w budowanie związków między nimi, w ich wzajemne zaufanie i zaangażowanie w sprawy wspólnoty, a więc to, co jest na równi z kapitałem finansowym podstawą rozwoju lokalnego. Poczucie tożsamości, przynależności i zaangażowania na rzecz małej ojczyzny jest podstawą świadomego obywatelstwa.” (Strategia Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na lata 2007-2013, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej).

Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Czersk jest dokumentem inaugurującym proces programowych działań służących kształtowaniu warunków sprzyjających powstawaniu więzi społecznych na terenie miasta i gminy – a szerzej – kapitału społecznego w myśl, iż „Podstawą społeczeństwa obywatelskiego są jego obywatele, świadomi swych praw i obowiązków, zaangażowani w działania na rzecz dobra wspólnego, zdolni do osobistej odpowiedzialności za los swój i los wspólnoty na wszystkich poziomach życia społecznego.” Dokument ten stanowi uzupełnienie „Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czersk na lata 2009-2013”,

Przyjęte w Programie Aktywności Lokalnej koncepcje są zgodne z założeniami zawartymi w ogólnopolskich dokumentach strategicznych, takich jak m.in.:

- Strategią Rozwoju Kraju na lata 2007 - 2015
- Narodową Strategią Integracji Społecznej dla Polski
- Strategią Polityki Społecznej na lata 2007 – 2013 (Ministerstwo Polityki Społecznej)
- Narodową Strategią Rozwoju na lata 2007 - 2013
- Strategią Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na lata 2007-2013, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
- Narodową Strategią Spójności
- Programem Operacyjnym Kapitał Ludzki Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007–2013
- Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego na lata 2007 - 2015

W dokumentach tych zakłada się realizację działań służących rozwojowi społeczno – gospodarczemu kraju, a co za tym idzie podniesienie poziomu i jakości życia obywateli. Ważnym elementem w tym zakresie jest budowanie zintegrowanych społeczności, w których każda osoba i rodzina będzie mogła realizować swoje plany i aspiracje życiowe, a w trudnych sytuacjach uzyskiwać niezbędną pomoc i wsparcie ze strony wspólnoty oraz działających w jej ramach instytucji i organizacji. Konieczne jest zatem wspieranie samoorganizacji społeczności lokalnych oraz budowanie i wzmacnianie ich obywatelskiej świadomości. Podkreśla się znaczenie kapitału ludzkiego czyli zasobu wiedzy, umiejętności i potencjału, w

który jest wyposażony każdy człowiek oraz społeczność jako całość. Dzięki temu podmioty te są zdolne nie tylko do pracy, ale także do wprowadzania zmian w otoczeniu, a także kreowania nowych rozwiązań.

Z kapitałem ludzkim ściśle związany jest kapitał społeczny oznaczający zasoby umiejętności, informacji, kultury, wiedzy i kreatywności jednostek oraz związki pomiędzy ludźmi i organizacjami.

Kapitał społeczny jest zatem sumą kapitałów jednostkowych, która powinna być wykorzystana i pomnażana przez wszelkie instytucje oraz jednostki samorządowe.

Kluczowym wyzwaniem jest przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, które zgodnie z Narodową Strategią Integracji Społecznej oznacza brak lub ograniczenie możliwości uczestnictwa, wpływania i korzystania z podstawowych instytucji publicznych i rynków, które powinny być dostępne dla wszystkich, a w szczególności dla osób ubogich. Są to między innymi: publiczna edukacja, pośrednictwo pracy, ochrona pracy, transport publiczny i publiczny sektor mieszkaniowy, administracja publiczna, sektor pozarządowy i organizacje polityczne, rynek pracy, rynek dóbr konsumenckich, rynek usług telekomunikacyjnych, bankowych, prywatna własność i przedsiębiorczość. Wykluczenie społeczne najprościej mówiąc oznacza wyłączenie z życia społecznego. Jest to zjawisko szczególnie niepokojące w naszym kraju, ponieważ ze względu na sytuację społeczno – ekonomiczną zagraża wielu osobom i grupom, w tym głównie osobom długotrwale bezrobotnym, matkom samotnie wychowującym dzieci, niepełnosprawnym, dzieciom i młodzieży ze środowisk zaniedbanych wychowawczo oraz wychowujących się poza rodziną, przedstawicielom mniejszości narodowych i etnicznych bezdomnym, uzależnionym, osobom opuszczającym zakłady karne.

Priorytetowe działania przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu, zgodnie z wymienionymi powyżej dokumentami, powinny być ukierunkowane na:

- ograniczanie obszarów skrajnego ubóstwa,
- rozbudowywanie świadczeń wspierających aktywność,
- promocje działań prospołecznych,
- wspieranie rozwoju różnych form aktywizacji zawodowej, zdrowotnej, edukacyjnej i społecznej mieszkańców, w tym w szczególności osób korzystających z pomocy społecznej,
- wspieranie lokalnych inicjatyw obywatelskich,
- upowszechnianie kształcenia ustawicznego,
- ułatwienie dostępu do poradnictwa i informacji,
- zwiększenie aktywności lokalnych instytucji i organizacji oraz podejmowanie przez nie współpracy na rzecz rozwiązywania lokalnych problemów (rozwój lokalnych partnerstw),
- wspieranie rozwoju podmiotów gospodarki społecznej.

„Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Czersk” jest niezbędnym dokumentem do realizacji projektów systemowych przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czersku w ramach poddziałania (7.1.1) - Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej i w ramach poddziałania (7.1.2) Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki - priorytet VII - „Promocja integracji społecznej”.

II. CELE PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ.

Celem głównym Programu Aktywności Lokalnej jest zwiększenie aktywności mieszkańców miasta i gminy w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym we wszystkich obszarach życia społecznego, w tym także rynku pracy oraz zwiększenie ich potencjału rozwojowego.

Cele szczegółowe:

1. zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego,

2. stworzenie warunków do powstania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnej,
3. aktywna integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenia,
4. wypracowanie modelu działań środowiskowych opartych na współdziałaniu różnych instytucji i organizacji oraz mieszkańców,
5. poprawa jakości życia poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych,
6. prowadzenie działań o charakterze informacyjnym, edukacyjnym, aktywizującym i integracyjnym,
7. zwiększenie aktywności mieszkańców oraz ich świadomości obywatelskiej,
8. zwiększenie kompetencji społecznych i zawodowych w przypadku osób pozostających poza rynkiem pracy,
9. wsparcie i promowanie postaw prospołecznych.

Cele programu realizowane będą poprzez podejmowanie następujących działań:

1. promowanie, wspieranie i realizowanie projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną,
2. promowanie i wspieranie projektów realizowanych w partnerstwie,
3. tworzenie i promowanie pracy w partnerstwie,
4. otwarcie instytucji samorządowych na współpracę z instytucjami pozarządowymi i lokalną społecznością,
5. wspieranie lokalnych inicjatyw,
6. aktywizacja, integracja i wykorzystanie potencjału osób starszych w środowisku lokalnym - promocja działań wspierających więzi pokoleniowe,
7. promocja działań prospołecznych, dostęp do informacji o uprawnieniach oraz edukacja,
8. poprawa dostępu do informacji publicznej,
9. wspieranie rozwoju informacji obywatelskiej, wolontariatu, grup wsparcia, samopomocy oraz grup edukacyjnych,
10. promowanie zasad pomocniczości, partycypacji i postaw humanitarnych,
11. systematyczne badanie potrzeb mieszkańców,
12. inne wynikające z aktualnych potrzeb i zgodne z celami programu.

III. ODBIORCY PROGRAMU – GRUPY DOCELOWE.

Program skierowany jest do mieszkańców Gminy Czersk, w tym do:

- 1) członków danej społeczności lokalnej,
- 2) osób z konkretnego środowiska,
- 3) osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenia - czyli różnych grup społecznych, w świetle zdiagnozowanych potrzeb.

Działaniami w ramach Programu Aktywności Lokalnej będą obejmowane w szczególności osoby i środowiska wykluczone społecznie lub zagrożone tym zjawiskiem, m. in. klienci pomocy społecznej, osoby długotrwale bezrobotne, niepełnosprawne, bezdomne, matki samotnie wychowujące dzieci, wychowankowie opuszczający placówki opiekuńczo - wychowawcze lub rodziny zastępcze.

IV. SPOSÓB I METODY PRACY WYKORZYSTYWANE DO REALIZACJI PROGRAMU.

W ramach programu przewiduje się zastosowanie:

1. środowiskowej pracy socjalnej,
2. instrumentów aktywnej integracji,
3. działań o charakterze środowiskowym.

Ze względu na specyfikę naszej gminy (wielkość grupy i społeczności oraz różnorodność występujących w nich problemów) Program Aktywności Lokalnej będzie realizowany poprzez przygotowywane rokrocznie podprogramy aktywności lokalnej skierowane do konkretnych społeczności lub grup, akceptowane każdorazowo przez Dyrektora Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

V. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ.

W ramach podprogramów Programu Aktywności Lokalnej będą realizowane następujące działania:

- 1) Rozpoznanie środowiska lokalnego w formie „badania i działania”: badania, opracowywanie programów, ekspertyz, analiz związanych z przygotowaniem i realizacją programu;
- 2) Rozwijanie komunikacji społecznej w środowisku:
 - edukacja społeczna i obywatelska, w tym organizowanie spotkań, konsultacji, działań edukacyjnych i debat społecznych dla mieszkańców,
 - organizowanie spotkań z grupami docelowymi, w szczególności zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- 3) Promowanie pracy wolontarystycznej: organizacja i finansowanie usług wspierających animację lokalną, w tym animator lokalny, lider klubu integracji społecznej, streetworker;
- 4) Budowanie lokalnego partnerstwa;
- 5) Umożliwianie dostępu do informacji i konsultacji poprzez promowanie istniejących punktów oraz tworzenie nowych, dostosowanych do potrzeb mieszkańców;
- 6) Inicjowanie ruchów samopomocowych i obywatelskich;
- 7) Prowadzenie działań na rzecz integracji środowiska lokalnego;
- 8) Wspieranie lokalnych inicjatyw;
- 9) Organizowanie treningów kompetencji i umiejętności społecznych;
- 10) Organizowanie wsparcia indywidualnego i grupowego w zakresie wzrostu kompetencji życiowych i umiejętności zawodowych, umożliwiających powrót do życia społecznego w tym powrót na rynek pracy;
- 11) Organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym.

VI. PRZEWIDYWANE EFEKTY:

- 1) zdiagnozowanie potrzeb i problemów społeczności lokalnych oraz grup, w szczególności zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- 2) integracja społeczności lokalnej i grup społecznych,
- 3) planowanie i realizowanie zadań w odpowiedzi na realne potrzeby mieszkańców,
- 4) skuteczniejsze i efektywniejsze wykorzystywanie istniejących zasobów,
- 5) stworzenie płaszczyzny zaangażowania mieszkańców w proces rozwiązywania indywidualnych i lokalnych problemów,
- 6) wzrost poczucia przynależności do danej społeczności i odpowiedzialności za procesy w niej zachodzące,
- 7) wzrost zaangażowania organizacji lokalnych w zakresie podejmowania działań środowiskowych,
- 8) powstanie lokalnych grup działania,
- 9) zintegrowanie lokalnych społeczności i grup społecznych,
- 10) realizacja projektów inicjowanych i współorganizowanych przez lokalne społeczności,
- 11) aktywizacja osób wykluczonych,

- 12) podwyższenie jakości działań środowiskowych w tym inicjowanie nowych form i metod pracy dostosowanych do potrzeb oraz możliwości grup i społeczności,
- 13) zmiana postaw społeczności lokalnych wobec osób i grup defaworyzowanych,
- 14) wzrost kompetencji i aktywności mieszkańców oraz poziomu ich zaangażowania w życie społeczne, w tym także aktywności na rynku pracy.

VII. REALIZATORZY PROGRAMU.

Realizatorami zadań Programu Aktywności Lokalnej są:

- Urząd Miejski w Czersku,
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czersku,
- placówki edukacyjne i kulturalne,
- Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach,
- organizacje pozarządowe, w tym kluby sportowe.

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU.

Realizacja zadań programu może być finansowana:

- ze środków własnych budżetu gminy,
- ze środków funduszy strukturalnych – Program Operacyjny Kapitał Ludzki – projekty systemowe dla ośrodków pomocy społecznej,
- środków własnych podmiotów zaangażowanych w działania, w ramach poszczególnych podprogramów aktywności lokalnej,
- ze środków pochodzących od sponsorów.

IX. SPOSOBY MONITOROWANIA, EWALUACJI I OCENY.

Monitoring i ewaluacja będą prowadzone na bieżąco przez realizatorów poszczególnych podprogramów aktywności lokalnej, które będą realizowane na rzecz konkretnych grup społecznych lub społeczności lokalnych. Celem bieżącego monitoringu będzie obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawiają się podczas realizacji działań. W przypadku stwierdzenia jakichkolwiek rozbieżności między założeniami a rezultatami na bieżąco będą dokonywane zmiany w przyjętych założeniach lub metodach pracy. Ponadto corocznie będą przygotowywane sprawozdania z działań Programu Aktywności Lokalnej, które zostaną przedstawione w corocznym sprawozdaniu z działalności Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czersku.

Po zakończeniu realizacji Programu Aktywności Lokalnej zostanie przygotowany raport końcowy podsumowujący całość podejmowanych działań. Będzie w nim dokonana ocena zrealizowanych przedsięwzięć oraz rezultatów jakie one przyniosły. Wskazane zostaną także te metody i formy działań, które powinny być kontynuowane w latach następnych.

Niniejszy dokument został przygotowany przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czersku

Czersk, styczeń 2009 r.